

GAZETA LWOWSKA.

Z dodatkami dziennym i tygodniowym kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów
Z pocztą kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 centów wal. austr. — Inscrycja w półkolumnie, drukiem garmont 7 centów
od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya austryacka. — Ameryka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Holandya. — Szwajcarya. — Włochy. — Niemce. — Szwecya i Norwegia. — Rosya i Królestwo Polskie. — Turcya. — Azya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Kolonialna gmina Frejfeld w obwodzie żółkiewskim obowiązowała się na założenie regularnej szkoły w Frejfeldzie w przeciągu dwóch lat wystawić stosowny budynek szkolny i utrzymywać go zawsze w dobrym stanie, a tymczasem nająć dom na szkołę i pomieszkanie nauczyciela, posprawić i dokupywać porządki szkolne, załatwiać ochędostwo przy szkole, zrebywać w dominikalnych lasach żukowskich potrzebne na opał szkoły drzewo rocznie 6 niższo-austr. sagów, i przystawiać do szkoły, nakoniec uposażyć każdego-czesnego nauczyciela roczną kwotą 24 zł. w. a. w gotówce, i dodawać 12 meców żyta, tyleż jęczmienia i 24 meców kartofli w ziarnie.

Oprócz tego przysługiwać będzie nauczycielowi użytek roli i gruntów łąkowych, przeznaczonych na zamiary szkolne w ogółowej objętości 5 morgów i 244 sążni kwadratowych.

Udowodniona temi ofiarami troskliwość o rozszerzenie nauki między wiejskim ludem podaje niniejszem c. k. Namiestnictwo z zasłużonem uznaniem do wiadomości powszechnej.

Sprawy krajowe.

(Stan zarazy bydła.)

Lwów, 6. listopada. Według nadesłanych w drugiej połowie zeszłego miesiąca wykazów, pojawiła się na nowo zaraza bydła w Jurkowiecach i Muszkatowiecach w obwodzie czortkowskim, następnie w Włodzimircach w obwodzie stryjskim, zgasła zaś w St. Illie w obwodzie bukowińskim, w Guszynie w obwodzie czortkowskim, w Roźniatowie w stryjskim, w Bylicach w samborskim i w Nisku w rzeszowskim.

Według tego wykazują się teraz 15 miejsc dotkniętych zarazą, mianowicie: 3 w bukowińskim, 7 w czortkowskim, 2 w stanisławowskim, tyleż w stryjskim i jedno miejsce w obwodzie samborskim; chociaż jeszcze tylko w 4 z nadmienionych miejsc pozostał chory stan bydła, zaś w drugich jedynastu za ustawianiem zarazy zaprowadzają kontumacye.

W wymienionych powyżej piętnastu miejscach, dotkniętych zarazą z ogółowego stanu bydła 7330 sztuk w 140 oborach, dotknęła zaraza 481 sztuk, z których 92 wyzdrowiało, 349 odeszło, 17 zabito, a w czterech miejscach zarazonych, zostało jeszcze 23 sztuk w chorym stanie; prócz powyższych 17 sztuk zarazonych, zabito także 31 sztuk jako podejrzanych o zarazę.

(Nabożeństwo żałobne po zgonie Cesarzowej rosyjskiej.)

Wiedeń, 5. listopada. Na uroczystem nabożeństwie żałobnem odprawionem w niedzielę w Wiedniu za duszę ś. p. zmarłej rosyjskiej Cesarzowej matki Alexandry Fedorówny w kaplicy prawosławnej poselstwa rosyjskiego, byli obecni: wszyscy urzędnicy poselstwa wraz z grodem zamieszkujących w Wiedniu rosyjskich poddanych, w którym znajdował się także książę Demidów, — następnie Jego Excelencya arcypodkomorzy hrabia Lanekoroński, pierwszy jeneralny adjutant Jego c. k. apost. Mości fmp. hr. Crenneville, wielki ochmistrz dworu Cesarzowej Jej Mości hr. Nobili, podsekretarz stanu baron Koller. Jego Wysokość pierwszy ochmistrz dworu Jego c. k. ap. Mości Karol książę Lichtenstein nie mógł przybyć, złożony chorobą. Z ciała dyplomatycznego wzięli udział w tej żałobnej uroczystości Ich Excel. postłowie pruski, wirtemberski, belgijski, holenderski, hesko-darmsztadzki i inni.

Ameryka.

(Stosunki Meksyku z Hiszpanią. — Kongres argentyński. — Doniesienia z centralnej Ameryki.)

Nowy Jork, 14go października. Zasiągnięte przez rząd wiadomości z Vera-Cruz przekonały, że nie jest prawda, by amerykański kapitan Jarvis wchodził w negocyacye między Juarezem i admirałem hiszpańskiego brygu „Berenguela“, by miał admirałowi

przesyłać notę naganna. Admirał hiszpański zawiesił na usilne przedstawienia hiszpańskich poddanych w Vera-Cruz zaczepne kroki i wyprawił eskadrę do Hawany z powrotem. Francuski jeneralny gubernator wyspy Kuby, który pełni funkcye konzula hiszpańskiego, był przytem pośrednikiem. Aż do nadejścia nowych instrukcyi z Madrytu nie będą przedsiębrane dalsze kroki. Naczelný wódz eskadry amerykańskiej otrzymał rozkaz, jeśliby pomimo to Hiszpanie bombardowali Vera-Cruz, działać według instrukcyi posła McClane, a na wszelki sposób bronić życia i majątku Amerykanów.

Z Buenos-Ayres donoszą, że wybrani deputowani na konstytuujący kongres argentyńskiej konfederacyi, odjechali d. 8. września na miejsce zgromadzenia, do Santa-Fé. Większa część deputowanych z innych prowincyi znajdowała się już w Santa Fé i sądzono, że z końcem miesiąca września otworzą kongres. Wnosząc z pozoru można się spodziewać, że Buenos-Ayres pozyska w swoich wnioskach przewagę 30 głosami.

W Panama, na wezwanie władz publicznych, ażeby zasłonić miasto od rabunku, 500 murzynów, którzy ucieczką uwolnili się od konskrypcyi, wysiadło na ląd 400 angielskich i amerykańskich marynarzy i zajęli miasto, a mianowicie dworzec żelaznej kolei panamskiej. Współdziałanie Anglików i Amerykanów jest najlepszym dowodem, że interwencya ta była tylko wyraźnym aktem ludzkości i nie ma żadnego politycznego znaczenia.

Hiszpania.

(Powiększenie armii. — Wiadomości bieżące.)

Madryt, 29go paźdź. Rząd przedłożył dzisiaj Kortezom projekt ustawy, która wyznacza stan armii na rok 1861 na 100.000 ludzi. Deputowany Aparici interpelował gorliwie za sprawą Papieża. — Rząd portugalski zajmuje się reorganizacyą statystyki państwa.

Anglia.

(Fregaty pancerne. — Moneta złota. — Doniesienia z Przylądku. — Wiadomości bieżące. — Obrót handlu w październiku.)

Londyn, 2. listopada. Rząd wezwał najznakomitszych budowniczych okrętów w kraju, aby się ubiegali o budowę dwóch pancernych fregat.

— Do sądu w sprawach małżeńskich, wniesiono już przeszło 150 skarg o rozwód.

— Drobna moneta złota dolary będąca w obiegu w Stanach zjednoczonych przetapia rząd zwolna. Publiczność nie lubi tej monety dla jej małej objętości, a kasy publiczne przy liczeniu tej monety nie mogą używać wagi, iż bardzo wiele znajduje się sztuk fałszywych.

— Z Przylądku nadeszła poczta z wiadomościami do dnia 21. października. Księcia Alfreda przyjmowano w jego podróży we wschodnich prowincyach z takim uniesieniem, że przyjęcie to wywarło jak najlepsze wrażenie na krajowców. Moskesz, znany naczelnik Kafrów i Sandilli, naczelnik Garkasów, przybyli z wielkim orszakiem oddać hołd księciu.

— *Morning Chronicle* pisze: „Angielscy ochotnicy, którym szczerze chodzi o wojskowe ukształcenie, wnieśli prośbę do Cesarza Napoleona, by im pozwolił brać udział w obozowych ćwiczeniach francuskiego wojska. Pragnąc wyższego wykształcenia, chcą oraz złożyć dowody z jaką częścią zostają dla wojska francuskiego. Cesarz kazał im odpowiedzieć, że równie jak ochotnicy samosób, także i całe korpusy mogą się spodziewać jak najserdeczniejszego przyjęcia we Francyi, jednak prośbie zadosyć uczynić nie może, gdyż się sprzeciwia ustawom dyscyplinarnym francuskiej armii.

— Urzędowy wykaz handlowy z zeszłego miesiąca okazuje, że handel podniósł się nadzwyczajnie, nawet w porównaniu z odpowiednim miesiącem r. 1859, w którym stan handlu był bardzo pomyslny. Wykazana wartość wywozu podniosła się o 2,015,028 funtów czyli więcej niż o 17 na sto. Połowa tego przybytku przypada na rachunek towarów bawełnianych, których wywóz podniósł się wszędzie; ale także handel towarów wełnianych, płóciennych i jedwabnych wchodzi w ten rachunek. Ogólny wywóz w pierwszych 9 miesiącach r. b. wynosił 101,724,346 funtów, w tej samej porze przeszłego roku 98,037,311 funtów, co stanowi nadwyżkę 3,687,035 funtów, czyli 3³/₄ na sto. W porównaniu z r. 1858, wynosi przybytek 15,414,017 funtów, czyli 18 na sto. Co do przywozu, zajmuje pierwsze miejsce jak zawsze zboże, mianowicie pszenica i mąka; zeszłego miesiąca przywieziono 4 razy więcej niż we

wrześniu r. 1859; z tych towarów przywozowych przypada 30 na sto na Rosyę, 29 na sto na Stany zjednoczone, a 16 na Prusy. Przywóz wina i spirytusów zmniejszył się, a przywóz cukru, herbaty i kawy pozostał jednakowy. —

Francya.

(Pocztą zamorska. — Doktoraty w Sahaudyi. — Termin traktatu handlowego z Anglią. — Obrót handlu.)

Paryż, 2. listopada, wieczór. (Tel. depesza w *Hamb. N.*) Konferencye z chińskimi pełnomocnikami rozpoczną się d. 28. sierpnia. Traktat pokoju będzie podpisany w miesiącu wrześniu. Francya i Anglia zażądały znacznego wynagrodzenia kosztów. Jenerał Montauban wysłał część wojska francuskiego do Kambodzy.

— Cesarski dekret rozporządza, ażeby doktorskie dyplomy medycyny i farmacyi młodych ludzi z prowincyi należących teraz do Francyi, którzy otrzymali na uniwersytetach sardyńskich przed 1. stycznia 1861, stały na równi z francuskimi dyplomami tego rodzaju.

— Ministerjum kolonialne ma być zwinięte, i żeby zupełnie załatwić zajście algierskie, wystąpią zapewne w tym samym czasie z gabinetu jenerał Martimprey i minister Chasseloup-Laubat. Kolonia afrykańska ma być namiestnictwem pod zawiadownictwem Mac Mahona. — Będzie teraz otworzony także nadzwyczajny kredyt na roboty do ufortyfikowania wybrzeży. Ciała prawodawcze będą go legalizować za późniejszym swoim zebraniem się. — Przez komorę paryską wywieziono w pięciu miesiącach od 15. maja po 15. października b. r. towarów za 136,400,000 franków, przeto za 14,600,000 fr. więcej, niż w tym samym czasie przeszłego roku.

— Izby handlowe i tym podobne korporacye Francyi zostały wezwane oświadczyć się względem kwestyi, czyli traktat handlowy z Anglią ma wejść w wykonanie przed umowionym w traktacie terminem. Z 113 korporacyi oświadczyło się 66 należących do Francyi przemysłowej przeciw temu, 33 należących do Francyi uprawiającej wino oświadczyło się za tem; 14 nie głosowało ani za, ani przeciw.

Z artykułu dziennika *Constitutionnel* o handlu Francyi z zagranicą zamieszcza *Gaz. pr.* względem przywozu Francyi następujące cyfry:

	przywóz	wywóz	ogół
W czasie od 1845 po 1849—	5844 milionów	6214 mil.	12.058 mil.
” ” ” 1850 ”	54— 7111 ”	8491 ”	15.602 ”
” ” ” 1855 ”	59—10.639 ”	11.902 ”	22.541 ”

23.594 milion. 26.607 mil. 50.201 mil.

Wywóz przeto przewyższył przywóz o 3013 milionów franków.

Holandya.

(Zwołanie stanów jener. r. — Kolonialne sprawy.)

Haaga, 1. listopada. Druga izba stanów jeneralnych zwołana jest na d. 7. b. m., z poleceniem rozpoczęcia prac swoich.

Telegram z dnia 14. września donosi z Batawii, że także w Banjermassing usiłovali tak zwani Szwajcarowie wznieść rokosz w wojsku. Jednak i tu odniosły zwycięstwo wierne wojska, chociaż z dotkliwą stratą. Ci Szwajcary, których zaciągnięto dopiero przed dwoma laty, uporeczywie trzymają się w zuchwałości powstańców. Zaledwie wpisani, wywołali w koszarach w Harderwyk krwawe rozterki. Skazanego na szubienicę dowódcę rokoszu, ułaskawiono niedawno na 20letnie więzienie w domu karnym. Niedawno zmusili Szwajcary płynąc do Indyi wschodnich, jeden okręt transportowy zawinąć do portu portugalskiego i wezwać tam pomocy. W Indyach okazały rozruchy w Samarang, Ambarawa, Djoetacarta, Soerabaga a nakoniec w Banjermarsing, jakiego ducha są ci żołdacy. Z wielką obawą patrzano na te rozruchy, a namiestnictwo uczyniło surowe kroki i zmieniło skład wojska kolonialnego, by zapobiedz zatrważającym symptomom. Ministrowie wojny i kolonii postanowili, nie zaciągać już Szwajcarów do wojska kolonialnego, i by w tym względzie mieć pewność co do narodowości żołnierzy, rozciągnięto to rozporządzenie w ogóle na wszystkich Niemców. Tylko z Norwegii, z Szwecyi i Danii mają teraz robić zaciągi wojska kolonialnego. Dlatego zniesiono już w Bieberich biuro werbunkowe. Oddziały drugiej izby roztrząsały tę sprawę, w przedstępnych naradach budżetu dla departamentu kolonialnego. Podniosły się głosy, które żądały stanowczych kroków, i postanowiono zmienić zasadę państwa. Artykuł 185 Grundwetu mówi: „Milicya krajowego wojska można tylko za jej pozwoleniem wysyłać do kolonii państwa w innych częściach świata.“ Jednak teraz, oparci na przykładach Francyi i Anglii, chcą zmienić zasadę wspomnianego artykułu, by wysyłając wojsko krajowe do kolonii nie tylko zapobiedz smutnym zajściom, które się wydarzyły niedawno, ale także połączyć ściśłym węzłem wojsko zamorskich posiadłości z rodzinnym krajem. Lecz zmiana artykułu 185 w tej myśli, nie da się pewnie osiągnąć bez zwawych rozpraw w parlamencie; zawsze jednak będzie z korzyścią dla sprawy holendersko-indyjskiej, i wiadomo powszechnie, że indyjskie posiadłości stanowią żywotną część Holandyi.

Szwajcarya.

(Wybory. — Czynności rady federacyjnej.)

Narodowe wybory rady wzmocniły radykalne zastępstwo kantonów Waadt, Neuenburg, St. Gallen i Berny; Fornerod odniósł świetne zwycięstwo w Waadt nad rządowym kandydatem, który

zastępował Francuzom przychylną opozycyę przeciw polityce federacyi.

— *Gazeta berneńska* donosi: „Obiegająca w federacyjnym mieście z wielką pewnością pogłoska, że rada federacyjna wydała już rozkaz zaciągnąć wojsko dla obsadzenia południowo-zachodniej granicy Bünden, jest bezzasadną. Z tem wszystkim rozumie się samo przez się, że rada federacyjna musi zwracać baczną uwagę na wypadki, które się w austriackich Włoszech przysposabiają. Następnie jeśliby się potwierdziła pogłoska o koncentracji francuskiego wojska ku włoskiej granicy, tedy wkrótce byłibyśmy zmuszeni rozłożyć także wojsko na naszej południowo-zachodniej granicy.“

Włochy.

(Okolnik ministra Króla neapolitańskiego. — Doniesienia z Neapolu. — Sprawa Lamoriciéra.)

Neapol. *Gazeta gaetańska* ogłasza okolnik ministra spraw zewnętrznych do reprezentantów dworu neapolitańskiego przy dworach zagranicznych. W tym okolniku wykazuje minister, że Król nie omylił się ani na chwilę co do inwazyi rewolucyjnej, i przedsięwziął wszelkie dyplomatyczne i militarne środki, aby ją zwalczyć, co byłoby mu się całkowicie powiodło, gdyby nie był Król sardyński wkroczył na czele lądowej i morskiej siły, bez uprzedniego wypowiedzenia wojny, i bez żadnego do niej powodu. W obec takiego napadu ulegnie zapewne niezawisłość i monarsza władza dawnej neapolitańskiej monarchyi, lecz zarazem upadną także wszelkie zasady prawa i słuszności, na których spoczywają niepodległość i bezpieczeństwo narodów.

— Załoga wojskowa wyszła z Genuy do Neapolu, a straż twierdzy, miasta i więzień objęła gwardya narodowa ruchoma.

Dziennik *Pays* zapewnia, że znana wieść jakoby admirał Persano rozpoczął ogień na Gaetę, jest fałszywą. Admirałowie francuski i angielski otrzymali instrukcyę, jak mają postąpić w razie podobnym, lecz dotąd kontradmirał de Tinan nie miał potrzeby czynić z niej użytku. Zdaje się, dodaje *Pays*, że to co przypisują admirałowi Persano, był to jakiś atak Garibaldiistów, który się nie udał.

W prowincyi Torano władze rewolucyjne były zmuszone wydać proklamacyę przeciw usiłowaniam tych, którzy oświadczyli się za sprawą Króla Franciszka II. W obwodzie Civitella Roveto zamordowano sędziego. Powstanie robotników w arsenale neapolitańskim zakończyło się krwawo. Dyrektora arsenału i jednego urzędnika, gdy nadbiegli na miejsce, rozruchu zakłuto sztyletami.

Gazeta gaetańska z dnia 25. października ogłasza dwa królewskie rozporządzenia. — Jeden z nich mówi o ściągnięciu kosztów wojennych; drugi uwalnia wszystkich przybywających do portów w Gaecie i Castellonie kupców od opłaty zwykłych cef w przyszłym półroczu.

— Sprawa Lamoriciéra jeszcze potąd nie jest zupełnie wyjaśniona; lubo *Pays* utrzymuje, że do Paryża nadeszła w odpisie nota księcia Grammont do kardynała Antonelli, w której poseł francuski wymawia kardynałowi najprzód obwieszczenie depechy wbrew zwyczajowi dyplomatycznemu a powtóre, że ją zmieniono.

Niemce.

(Wiadomości bieżące. — Zgromadzenie protestantów i katolików. — Czynności sejmku związkowego. — Notyfikacya blokady ankonetańskiej.)

Mnichów, 1. listopada. Wydano rozporządzenie do król. urzędów, prostować natychmiast urzędownie fałszywe wieści w dziennikach.

— Urzędowy organ papieskiego rządu *Giornale di Roma* ogłasza dnia 20go października na pierwszej stronie następującą wiadomość, o wspomnianem kilkakrotnie zgromadzeniu protestantów i katolików, które niedawno miało miejsce w Erfurcie:

Dnia 21. i 22. sierpnia zgromadziła się w Erfurcie wielka liczba protestanckich i katolickich teologów i świeckich, by przysposobić ogólne nawrócenie do katolicyzmu protestantów, którzy jeszcze mają cokolwiek wiary, i chrześcijańskie zasady znajdują tylko w katolicko-apostolsko-rzymskiej religii. Z katolików wymieniają hr. Kajusa Stolberga, a z protestantów sławnego profesora z Hali, Leo, znanego powszechnie z dobrego artykułu, który napisał w sprawie Papieża. Tymczasem dzienniki protestanckie, należące do tak zwanego rzeczywistego protestantyzmu, co nie unosi się jeszcze skeptycyzmem i uznaje pewne zasady wiary, nie przestają przemawiać za Papieżem, gdyż uznają w nim sprawę religii, wolności, prawdy i sprawiedliwości. Z przyjemnością przytaczamy w tej mierze artykuł „nowej gazety pruskiej“ względem alokucyi Ojca św. (Następuje odpowiedni artykuł „nowej gazety pruskiej.“)

— Tymczasowy kr. sardyński poseł przy związku niemieckim zawiadomił zgromadzenie związkowe w nocy z d. 20. października o blokadzie Ankony. Sprawę tę odłożono aż do najbliższego zebrania się w dniu 27. października. Iz wysokie rządy niektóre nadesłały do protokołu związkowego motywowane oświadczenie przeciw głosowaniu nad tym przedmiotem, zważywszy następnie, że ogólny głos na zgromadzeniu potępił postępowanie rządu sardyńskiego w tej sprawie, i że blokada Ankony już się skończyła, uchwalono: oświadczenie to złożyć do aktów i pozostawić, wbrew przyjętym zwyczajom, bez żadnej odpowiedzi.

— Poseł Saski przedłożył na ostatniem posiedzeniu związku niemieckiego ze względu notyfikowanej blokady Ankony, następujące oświadczenie:

Jest to albo oznaka nieuszanowania dla związku lub zapoznanie jego politycznego stanowiska i zasad, zawiadamiać go urzędowo o czynie, który jest niejako otwarciem zerwaniem pokojowych z nim stosunków, i naruszeniem prawa narodów, czemu za ledwo podobny przykład dałby się wynaleźć w historii. Jakkolwiek przeto wypadki tymczasem postąpiły i należą już tylko do przeszłości, na wszelki wypadek powinien być zdaniem rządu Jego kr. Mości, wprost odrzuconym akt pisemny uwłaczający względem winnym związkowi.

Szwecya i Norwegia.

(Prośba za zmianą prawa wyborczego.)

Sztokholm, 24. października. Stan miejski w Szwecyi domaga się już od dawna zmiany prawa wyborczego, chcąc zapewnić sobie większy udział w reprezentacji krajowej. Podano w tym przedmiocie następujący adres do Króla:

Pierwszym warunkiem reorganizacji ustawy reprezentacyjnej powinno być, aby wszyscy obywatele Szwecyi bez różnicy stanu, powołania i sposobu życia przypuszczeni byli do udziału przy wyborach pełnomocników narodu do izby prawodawczej, i aby uprawniały do głosowania przy wyborze jedynie osiadłość, niezawisłość i pełnoletność, jako dostateczne dla państwa rękojmie ze strony uprawnionych wyborców. Za wolą Waszej królewskiej Mości i za spóldziałaniem zgodnej opinii całego kraju, będzie bez wątpienia stan mieszczański w Szwecyi cieszył się wkrótce używaniem praw równych, których używają już od dawna skandynawscy pobratymcy, tak blisko z nim spokrewnieni pochodzeniem, językiem, obyczajami i widokami.

Adres stanu włościańskiego zgadza się w głównej treści zupełnie z powyższym adresem mieszczaństwa.

Rosya i Królestwo Polskie.

(Rozporządzenia względem monety zdawkowej — Kolonizacya amurska. — Przepisy prasy. — Wyprawa na Kłokauców.)

Warszawa, 30. października. Z rozporządzenia księcia namiestnika będzie magistrat warszawski codziennie mieniać sprzedającym niezbędną żywność, jako też piekarzom i rzeźnikom monetę papierową w ilości 3—5 rubli na zdawkową monetę bez agio, a to, by zaradzić powszechnemu brakowi zdawkowej monety. Równocześnie nakazano czuwać surowo, ażeby drobną monetę rzeczywiście wydawano w sprzedaży żywności. Ażeby zaś skutecznie przeprowadzić to rozporządzenie, nakazał książę namiestnik oddawać do magistratu wszelką drobną monetę z rogatek warszawskich i wypłacić mu także 300 r. s. drobną monetę z innych funduszy państwa.

Petersburg, 24. paźdź. Do Gazety szląskiej piszą: Mamy pewne wiadomości, jak idzie kolonizacya nad Amurem, i że od pół roku czyni olbrzymie postępy. Osiedlenie rozszerza się bardzo spiesznie. Prócz tego nie będzie potrzeba już obawiać się napadu Mandzurów, gdyż Cesarz potwierdził statut wojska kozackiego nad Amurem. Kordon wojskowy ciągnie się od stacyi Poksów nad Amurem, cztery wiorsty poniżej splywu Szyłki i Argunu, w dół Amuru do uścia rzeki Ussuri, ztąd w górę tej rzeki do jej źródeł, a na koniec wzdłuż suchych granic Rosyi do wybrzeża morskiego. Jeżeli już teraz tworzą zabajkałscy kozacy, z których zaciągano kolonistów, znaczną siłę w porównaniu z pierzchliwymi Tatarami, to należy się spodziewać, że po zorganizowaniu rodziny kolonizacyjnych będzie linia graniczna nie do przebycia dla jezdnych ludów środkowej Azji. Tymczasowo oznaczono liczbę kolonistów kozackich na 15—20.000. — Wychodzą z rosyjskiej Ameryki północnej zwiększając jeszcze ludność powiatu amurskiego, osiedlając się gromadami na gruntach, które wyznaczył im rząd.

— Dnia 4. października zatwierdził Cesarz ustawę dodatkową do prawa drukowego, według której wydawcy i redaktorowie gazet obowiązani są umieszczać bezpłatnie sprostowania mylnych pogłosek lub potwarzy drukowanych w ich pismach na zakłady publiczne lub pojedyncze osoby. Sprostowania te winny być drukowane na tem samym miejscu, gdzie była umieszczona fałszywa wiadomość i najpóźniej we trzy dni po wyjściu z cenzury.

— Telegraficzna wiadomość o zdobyciu Piszpeku, którą przesłał d. 16. października minister wojny Cesarzowi do Grodna, nie zawierała bliższych szczegółów, ani gdzie ten Piszpek leży, ani z czem się łączy ten wypadek, tak, że ten czyn jest nie zrozumiały dla większej części publiczności. Ze ten wypadek nie odnosi się do Kaukazu, już z tego można wnosić, że raport nadszedł od ministra wojny, a nie jak zwykle w sprawach kaukaskich od namiestnika w Kaukazie. Teraz dowiedziano się w istocie, że te doniesienie nie ma związku z Kaukazem; lecz raczej ściąga się do zatargów z Khokańcami, sąsiadami od południa w zachodniej Syberyi. Z raportu, który zdał o tem zajściu jenerał gubernator zachodniej Syberyi, jenerał Hasfort, przytacza *Gaz. wied.* następujące ważniejsze szczegóły:

Zeszytych lat powstały na południowej granicy zachodniej Syberyi między koczującymi Kirgizami niepokoje i zaburzenia, które wywołali mieszkańcy sąsiedniego chanatu Khokan. Od wiosny b. r. napadali nawet Khokańcy na rosyjskie powiaty, wymuszali na Kirgizach daniny i odgrazali się wybudowaniem fortecy w kraju kirgiskim; żądania i pogrozki, które dowódca kokańskiej twierdzy Piszpek, Atabek-Daczi, nawet pisemnie wypowiedział komendantowi alatawskiego powiatu.

I w istocie wzmacniać zaczął graniczne twierdze Kokańców i wszelkie czynił wojenne przygotowania. Z rosyjskiej strony wzmacniano więc także od maja twierdzę Wiernoje, dziesięć mil od granicy, dodano oddział 6 kompanii piechoty, 600 kozaków i 8 oddział pod dowództwem pułkownika Zimmermanna; jednak ten oddział miał się zachować odpornie, podczas gdy jenerał Hasfort wchodził w układy z kokańskim rządem, by zaniechano nieprzyjacielskich kroków. Pomimo tego natarł dnia 20. lipca khokański oddział w 5000 ludzi na rosyjskie przednie stráže w Kastek, podczas gdy drugi oddział wkroczył w powiat Tyminsk i uprowadził 1000 koni. Ten napad odparto wprawdzie zwycięsko i odebrano nieprzyjacielowi zdobycz, ale należało ukarać zuchwałego sąsiada. Dlatego otrzymał w sierpniu pułkownik Zimmermann rozkaz wystąpić zaciepnie i zdobyć Tokmak i Piszpek, dwie twierdze Kokańców najbliższe granicy powyżej Czui. To mu się powiodło; obie twierdze musiały się poddać na łaskę i niełaskę.

Turcya.

(Wiadomości bieżące. — Słabość internuncjusza austriackiego.)

Jego Excelencya c. k. internuncjusz baron Prokesch Osten, jak donoszą z Konstantynopola pod dniem 27. października, wychodząc z hotelu pruskiej ambasady upadł i wywichnął nogę; nie będzie mógł przez kilka tygodni wychodzić z domu.

Journal de Constantinople zbija z polecenia wysokiej Porty pogłoski, że rząd zamysła znówu wydawać papierowe pieniądze, dodając:

„Rząd przysposabia rozporządzenia finansowe całkiem innego rodzaju, ażeby kredytowi państwa w skuteczny sposób przyjść w pomoc.“

Według telegramu spodziewano się w Konstantynopolu zawarcia paryskiej pożyczki w kwocie 16 milionów funt. sztr.

Levant Herald otrzymał upomnienie za przymówki, które według ustaw tureckiej prasy są zakazane, i za to, że zaniechał przedkładać przepisanej zwierzchniczej władzy przynależnych artykułów.

Otworzenie pierwszej sekyi Smyrna-Ajdyńskiej kolei żelaznej spodziewane jest wkrótce.

— Względem przypadku, który się wydarzył Jego Excelencyi c. k. internuncjuszowi baronowi Prokesch-Osten, donosi *Journal de Constantinople* z 28go października: Lekarskie rozpoznanie uszkodzonego kolana okazało, że się czaszka kolena zwichnęła. Sądzą jednak, że wyleczenie nastąpi wkrótce i zupełnie. Na pierwszą wiadomość o tym przypadku odwiedzili Jego Excelencyę w hotelu członkowie ciała dyplomatycznego i niektórzy inni wysocy urzędnicy. W późniejszym numerze mówi ten sam dziennik o złamaniu, a nie o samem zwichnięciu czaszki kolana; prócz tego dla mocnych paroxyzmów febry mógł Jego Excelencya tylko bardzo mało osób przyjmować, które do niego się cisnęły. Cała kolonia austriacka i wszystkie znakomitości stolicy tureckiej dowiadywali się osobiście o stanie zdrowia Jego Excelencyi, które zresztą nie daje żadnego powodu do wielkiej obawy.

A z y a.

(Doniesienia z Chin.)

Chiny. Piszą do *Moniteur de la Flotte* z Chin: Wiadomości dzienników angielskich o odjeździe Cesarza Kieng-Fung do Mukden w Tartaryi są zupełnie niedokładne. Cesarz przebywa ciągle w Pekinie, i według najnowszych wiadomości nie robi żadnych przygotowań do odjazdu. Zdaje się, że postanowił zawrzeć pokój z sprzymierzonymi, jak tylko przybędą do Tient-Synu. — Rokoszanie zagrażali zdobyciem miasta Szanghaj, ale po d. 16. sierpnia nie przedsięwzięli jeszcze żadnej napaści na to miasto; francuskie i angielskie wojska pomimo małej swej liczby wystarczyły na obronę. Otrzymały jednak posiłki z wyspy Chusan; równocześnie uspały po różnych punktach nowe sztańce. Rokoszanie nie dostaną nigdy w posiadanie zostającego pod naszą obroną miasta. — Teraźniejszy rokosz, który jest daleko więcej polityczny niż wojskowy, ma swoje rozgałęzienia po całym państwie. Początek jego jest w górach położonych w pobliżu Kuang-Tung i Kuang-Si, w których się naczelnicy różnych tajnych towarzystw schronili. Wszystkich tych sekt zamiarem jest wypędzenie dynasty Mandzu, ale nie zgadzają się względem dynasty, któraby ją zastąpić mogła. Jeśliby teraźniejszego Cesarza stracono z tronu, powstałyby ztąd straszne walki między zwycięzcami. — Główny wypadek z roku 1856 dowodzi prawdy tego. Rewolucya miała wówczas jednego z najznacześniejszych mężów, sławnego Taj-Ping dowódcą. Obwiniano go o dumę i za naleganiem naczelnika towarzystwa zamordował go zielony smok, który przeto zajął jego miejsce. Ale i ten został zabity po upływie jednego roku, a dziś zbrojną siłą rokoszanie dowodzi wojownik ze szczepu Miao-Tze, sprzymiśły i okrutny despota, który dotychczas tylko przesto uchodził śmierci, że każe mordować jednego po drugim wszystkich tych, którzy mu w podejrzenie wpadną. Te hordy, które przez swoją niezmierną liczbę i przez swe okrucieństwa obudzają przestach w krajowcach, nie są niebezpieczne dla armii regularnej.

Po użyciu wszelkich środków przezorności wojskowej są w Szanghaj bardzo spokojni; ostatnie wiadomości ztamtąd wyrażają to jak najdokładniej. — Spodziewano się tam co chwila wiadomości, że zdobyto forty nad rzeką Pejho.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Turyń, 4. listopada. *Opinie* oświadcza, że jeśliby kongres uchwalił pozostawić Wenecję przy Austrii, Włochy nie będą obowiązane szanować ten niesłuszny wyrok, i że w ogóle nie można spodziewać się po kongresie spokojnego załatwienia sprawy weneckiej. Podobnie nie mógłby kongres zniweczyć tego, co już dokonano we Włoszech. Włochy nie boją się kongresu, ale też nie pokładają w nim żadnej nadziei. Włochy muszą się zbroić, czy to przeciw atakom, czy dla oswobodzenia Wenecyi, czy nakoniec, by wystąpić na kongresie.

Genua, 4. listopada. Wczoraj, gdy spuszczano z warsztatu fregatę parową „Duca di Geneva“ w obecności król. książąt i Cavoura, zapadła się część muru zakładowego i zraniła kilku ludzi. Z Castel franco nadeszło 300 więźniów galarowych.

Wiadomości handlowe.

Miejsce targu tygodniowego	Dzień targu	Cena przeciętna za 1 mec									
		pszenicy		żyta		jęczmienia					
		zł.	c.	zł.	c.	zł.					
Andrychów . . .	31. paźdz. 1860	6	40	4	80	3	50	1	80	1	60
Bochnia	w przecięciu w paźdz. 1860	5	70	4	26	3	30	1	76	1	60
Jasło	2. listopada	5	10	3	53	2	32	1	40	1	.
Nowy Sącz	2. „	5	75	4	15	2	62	1	40	.	.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 7. listopada.
 Hotel europejski: PP. Czajkowski Hip, z Bóbrki
 Hotel Langa: Szymanowski Wład., z Rzeszowa. — Br. Collan Robert, z Neuszładu. — Fedorowicz Ant., c. k. podpułkownik inżynierii, z Udyne.
 Hotel angielski: Raczynski Włodz., z Zawołozny. — Hr. Łoś August, z Werchraty.
 Hotel krakowski: Witoszyński Naz., c. k. kapitan, z Przemyśla. — Hr. Komarnicki Jan, ze Złoczowa. — Wizyta Nik., ze Smolnika.
 Pod kolej żelazną: Skrzyszewski Ign., z Skoryk. — Jaworski Józef, z Korzelicy.
 Pod tygrysa: Siemianowski Fran., z Siemiginowa.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 7. listopada.
 PP. Hr. Komorowski Kaz., do Axmaniec. — Łęczyński Izjder, do Białych. — Bocheński Alojzy, do Otynowic. — Pieściorowski Rysz., do Kuzmina. — Tyszkowski Ant., do Trejebroni. — Jankowski Alb., do Rosochawa. — Zeleny, c. k. podporucznik, do Czerni wiec. — Cieński Boles., do Tomaszowa. — Kossa Konst., do Niemiec. — Tergonde de Coppieters Rom., do Ułucza. — Tergonde de Coppieters Fran., do Łodziny. — Zaletzki Karol, c. k. komisarz policyi, do Brodów.

Spozatrzenia meteorologiczne we Lwowie.
Dnia 6. listopada.

Para	Barometr w mierze parys. sprawdzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	327.89	— 1.0	91.8	południowy sl.	mgła
2. god. pop i	328.53	+ 1.5	64.6	północny „	śnieg
10. god. wiecz.	329.34	— 0.7	92.0	zachodni „	pochmurno

Wysokość śniegu ...4.

T E A T R.

Dziś w teatrze niem.: „Ein Kind des Glückes“, komedia w 5 aktach.

Jutro na scenie polskiej: „Wojna kobiet“, komedia w 4 akt.

Kurs lwowski.

Dnia 7. listopada.	gotówką		towarem	
	zł.	c.	zł.	c.
Dukat holenderski	6	30	6	36
Dukat cesarski	6	34	6	39
Półimperyal zł. rosyjski	10	85	11	—
Rubel srebrny rosyjski	2	10	2	13
Talar pruski	1	98	2	3
Polski kurant i pięciozłotówka	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne za 100 zlr.	83	53	84	33
Akcyje gal. kol. żelaz. Karola Ludwika } bez kuponów	—	—	—	—
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne }	66	50	67	23
5% Pożyczka narodowa	75	45	76	20

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 7. listopada	zł.	cent.
Instytut kupił prócz kuponów 100 po	—	—
„ przedał „ „ 100 po	84	—
„ dawał „ „ 100	83	50
„ żądał „ „ 100	—	—
Wartość kuponu od 100 zlr.	—	—

Telegrafowany kurs wiedeński papierów i weksli.

Dnia 7. listopada
 Z pożyczki narodo. po 5% za 100 zlr. 76.10 Metaliki po 5% za 100 zł. 65.60; po 4½% za 100 zł. —; po 4% za 100 zł. —. Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austrii po 5% za 100 zł. —; Węgier —; Galicyi —; Bukowiny —; Akcyje Banku narodowego sztuka 757; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 169.50; niższo-austr. towarzystwa oskromowego —.
Listy zastawne. Galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.
Wekslowy. Augsburg za 100 zł. połudn. niemieck. waluty 114.40. — Lipsk za 100 talarów —. Londyn za 10 funtów szterl. 133.60. Medyolan za 100 zł. waluty austriack. —. Paryż za 100 fr. —.
Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 6.39, dukaty ces. pełnej w gi —. korony —, półkorony —.

KRONIKA.

Ceny mięsa wołowego dla ludności izraelickiej dnia 1. listopada 1860.

Tutejsi rzeźnicy podali na bieżący tydzień następujące ceny rozmaitych gatunków mięsa:

	Polędwica	Rozbratel	Pieczeń	Ozór	Ogon	Krzyżówka	Pieczeń biała	Krajówka	Uszytk	Kark	Szpunder	Grube żebro	Pół-żebro	Łopatka	Piersi (brust.)	Części przydatne od tyłki i głowy
Bass Berl	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24
Kohman Antoni syn	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
Wiszek Benio	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24
Sidorowicz Stanisław	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24
Luft Israel Mayer	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24
Motylewski Klemens	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19
Eichler Mayer	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24
Kimmel Abraham	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24
Luft Wolf	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24
Schrenzel Leib	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24
Kimmel Ester Beile	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24
Schrenzel Feivel	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22
Tafel Mayer Baruch	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24
Süssmann Pipe Abraham	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24
Eichler Mayer	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24
Schall Mayer	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24
Blasberg Dawid	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24
Bracia Mokrzyccy	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19
Kugel Chaim Berl	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22
Pfeffer Kaile	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22
Steppler Izak	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
Kocheles Jakób	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
Teteles Herasz	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22
Horn Herasz	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22
Luft Herasz	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24
Luft Wolf	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24
Horn Aron	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24
Hartel Isak Herasz	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20

Z urzędu targowego stołecznego miasta Lwów, 1. listopada 1860.